

MAGYAR NÉP

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:

Égész évre 170—L., félévre 95—L.
Egyes szám ára 4—L.
Külföldre egész évre 270—L.

FŐSZERKESZTŐ:

GYALLAY DOMOKOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Strada Baron L. Pop (v. Brassai-utca)
5. szám.

Megjelenik minden szombaton.

Nagy felfedezés ünnepére.

Az afrikai *Algir* városában orvoskongresszus fogja ünnepélyes keretek között megünnepelni a *váltóláz* (tudományos nevén:

bőven szedték áldozataikat, — mégis előidézójét csak 1880-ban sikerült *Laveran* tárnak felfedeznie.

malária, — népies nevén: hideglelés, poszt-láz, mocsárláz stb.) kórokozója felfedezték: *Laveran* Károly, francia egyetemi tárnak emlékére, a felfedezési év (1880.) ötödik évfordulója alkalmából.

A váltóláz már a legrégebb idők óta ismert betegség volt s nem egyszer Európában hatalmas jáványokat idézett elő, melyek

Laveran Károly kimutatta, hogy a váltólázat a szúnyogok egy bizonyos fajtája, az ún. *anopheles* szúnyogok közvetítik és terjesztik azáltal, hogy a testük belsejébe maláriás ember (vagy emberek) megszurása által bejutott apró lényt, a maláriát okozó *plasmodiumot* ugyancsak csipésükkel addig maláriától mentes egyének vérébe beviszik, beoltják.

Laverannak ezen felfedezése a tudományos vizsgálatoknak és kísérletezéseknek, buvárlatoknak hosszú sorát indította meg. A magyar orvosok közül a legtöbb érdemet szerzett a nemrég elhalt dr. *Jancsó Miklós*, előbb a kolozsvári, majd az impériumváltozás után a szegedi egyetem belorvostanára, ki tudományos buvárlatait egy szép könyvben bocsátotta ki az orvostudomány hasznára.

Embernél *háromfajta* malária fordul elő, van ugyanis mindennapos, harmad- és negyednapos váltóláz.

Egyet más megemlítünk az anopheles szúnyogok szaporodásáról és élettani viszonyairól, mert azok részben felvilágosítással szolgálhatnak a váltóláz könnyen való terjedéséről.

Mindenekelőtt tudni kell, hogy a téli hónapokban a veszedelmes anophelesek pajtákban, istállóban tartózkodnak, ott telelnek ki, azonban a hímek, melyek növényevők, csakhamar elpusztulnak, míg a nőstények, melyek vérrrel táplálkoznak, testükben a megtermékenyített petékkel (tojásokkal) tavaszig életben maradnak s a melegebb idő beálltával petéiket apró pocsolyákba, mocsarakba, álló vizekbe lerakják. Ezekből fejlődik az új szúnyognemzedék.

Alighogy a bábokból — természetesen feltételezve a kedvező időjárást (kellő meleg) — kifejlődnek a szárnyas alakok (kész szúnyogok), mindjárt táplálék után néznek. Főleg a házi állatok körül szeretnek tartózkodni (mezőkön a nyáj körül), mert így könnyen jutnak táplálékhoz az állatokból szivott vér útján. Hűvös napokon bevonulnak a pajtákba, meleg nyári napokon az emberi lakásokba is, őszkor pedig ismét istállóban, pajtákban telepednek meg s ott a nőstények ki is telelnek. A nőstény anophelesek hideg időben 8—10 naponként, meleg időben 2—3 naponként szivnak vért.

Most már, ha a szúnyog maláriában szenvedő embert csip meg, úgy az anopheles gyomrában ivaros szaporodásnak indul a

plasmodium, de mint tudományos vizsgálatok kiderítették, legalább 11—13 °C melegebbé kell lennie. A háromfajta malária plasmodium fejlődése az anopheles szúnyogok gyomrában más és másképpen megy végbe.

Maga a váltóláz tulajdonképpen heveny fertőző betegség és jellemző esetekben naponta, harmad- vagy negyednaponként (különböző esetekben (kombinált forma) rendetlen időközben) jelentkező lázrohamokból áll (40—41 °C), melyeket *hidegrázási rohamok* előznek meg. A lázroham több-kevesebb óráig tart, több izzadással szűnik meg. Minden egyes váltóláz roham a malária plasmodiumok nemzedékének a vérben való megjelenésétől függ össze.

A plasmodium ugyanis, anint a vértestekben bizonyos nagyságot elér, és az új nemzedék kirajzik a vértestekből vérsavóba. A kirajzás időpontjában van a maláriás betegnek lázrohama és minél tovább tart a kirajzás, annál tovább tart a láz is.

Ha olyan malária plasmodium jutott egészséges ember vérébe, amelynek kifejlődésére 24 óra elegendő, úgy a váltóláz mindennapos, — vagyis mindennap megismétlődik a hidegrázás és utána a lázroham. A harmadnapos malária okozója 48 óra alatt, a negyednaposé 72 óra alatt fejlődik ki, tehát az elsőnél 48 óránként, az utóbbinál 72 óránként ismétlődik a hidegrázás és a lázroham.

A maláriának — manap is ugyancsak egyetlen gyógyszere a *chinin*, amit *Laveran* állapított meg 1898-ban. A maláriás betegnek a hidegrázás beállta előtt több órával adnak, amely a vörös vértestekben levő plasmodiumokat pusztítja. *Koch* vezette az első kísérletet a váltóláz ellen való óvakodó védekezésről, hogy — különösen a forró égő vidékeken, hol a malária rendkívül gyakori — embereknek minden 10 napon 1 gr. chinin beszedését ajánlotta. Ezt az egyéni védekezési módot manap is használják, mert a tapasztalat szép eredményeket szolgáltatott, amennyiben ha a fertőzés meg is történt, a roham

10 naponként bevett 1—1 gr. chinin a modiumok fiatal alakjait a vérben meg- így szaporodásukat meggátolja. — Maláriás vidékeken ezt az egyéni védekezési módot feltétlenül szükséges követni, mert ha rendszeres chinin szedés folytán a szúnyogok nem találnak az emberek között maláriás vért, úgy nincs mivel fertőzniök az egészséges embereket sem.

A védekezés további módja a szúnyogháló alkalmazása a lakásokban: ajtókon, ablakokon, amely szigoruan keresztülve, szép eredményeket adhat, amint azt Olaszországban már maláriás vidékein a vasuti alkalmazások között (a régi és új megbetegedési statisztikából) megállapítva lehetett is igazolni. A szúnyoghálót kalapokon is viselik, a szemeket pedig keztyűvel védik a szúnyogcsípések ellen.

Érdekes, hogy vadászberekek szúnyogcsípés ellen alszáraikat paradicsom levelével

(zöldjével) takargatják be, s kalapjukba is ilyen leveleket tesznek, sőt kabátjuk gallérja alá is dugnak levelet. Sokan a petrezselymet alkalmazták.

A védekezés másik módja a lakások befűstölése. Erre használják a kék, és a kevésbé szagos *krizantenum* porát (ez utóbbi Olaszországban *Zampironi* alakjában használatos).

Hatásos védekezési mód a malária ellen a mocsarak, álló vizek, de főleg a kis pocso-lyák lecsapolása, illetőleg kiszáritása a lakások közelében.

A nagyobb állóvizek felszínén a szúnyogoknak fejlődő alakjait kevés petróleummal a vízre való bocsátásával lehet előltni. A leg- hatásosabb mód pedig a petéknek és lárváknak kifogdosása a mocsarakból. Ily módon tisztították meg a Panama csatorna mellékét a munkásokat megtizedelő maláriától.

Dr. Gergely Endre.

A gyergyói gyűlés tanulságai.

A múlt vasárnap Gyergyószentmiklóson gyűlést tartott a Magyar Párt ottani tagozata. Ennek a gyűlésnek országos jelentősége van, mert ez a gyűlés a székely józan gondolkodásának, politikai érettségének és felelősségének bizonyítéka.

A Székelyföldön és egész Romániában a szegénység. Nincs a terménynek ára, a nép keserves munkával megtermel, a vesztéssel lehet eladni. Ezzel szemben az adók nagyok, ezeket is kiméretlenül ráják be és bizony sok szegény embernek a tehénkáját viszi el a végrehajtó adóba. A népnek még egy nagy baja, az adós- ság. A békében is nagy baj volt, ha valamely adós adósságba keveredett, azonban a nagyobb baj ez ma Romániában, mert az országban magas kamatot kell fi- zetni a kölcsön vett pénzért. Romániában oly magas a kamat, hogy ennél magasabbat, egész Európában sem találunk. Természetes, hogy

a magas kamatokat csak a legnagyobb gond- dal tudja előteremteni a gazda, de ép úgy küzködik az iparos és kereskedő is.

Ezt az általános nyomoruságot egyes el- keseredett emberek arra akarták felhasználni, hogy a székely népet oly veszedelmes utra vigyék, amely nemcsak a székelyföldi test- véreinket, hanem az egész romániai magyar- ságot a legnagyobb bajba sodorta volna. A meggondolatlan emberek azt akarták, hogy a székely nép ne tisztelje a törvényeket, ne fizesse meg az adósságát és főként ne fizesse a kamatokat.

Nekünk fáj a legjobban, hogy a magyar népre ily súlyos gazdasági nyomoruság kö- szöntött. Mi tudjuk a legjobban, hogy né- pünknek mennyit kell szenvednie, azonban tudjuk azt is, hogy erőszakoskodással, a tör-vények meg nem tartásával nem lehet sem- minemű eredményt sem elérni.

Gyergyószentmiklós azért fontos pontja

az utóbbi idők politikai eseményeinek, mert ott a józan székely nép ennek az igazságát megértette. Megértette Gyárfás Elemér szenátor előadásából, hogy a székely bankokban levő pénz a székely emberek pénze, ha tehát ez az utolsó kis vagyon is elvész, a székely nép valóban koldusbotra jut.

Willer József, Török Ferencz, Gaál Alajos, László Dezső és Makkay Domokos beszédek tartottak a gyűlésen és mindannyian azt fejtegették, hogy csak megfontolt, nyugodt munkával lehet célt érni.

A Székelyföldön levő magyar bankokban 500 millió lej betét van, világos, hogy ezt az ötszáz milliót a székely nép szorgalma és takarékosága gyűjtötte össze. Ezt az összeget a bankok azoknak adják kölcsön, akiknek kölcsönre van szükségük. A statisztika azt bizonyítja, hogy a székely megyékben a kölcsönvett összegek szintén ötszázmillió lejt tesznek ki, ami más szóval azt jelenti, hogy a székely nép egyik része a székely nép másik részének tartozik. Ha tehát a székely bankok tönkre mennek, ennek csak a székely nép adja meg az árát, mert még az a kis székely vagyon is elpusztul, ami ma még megvan.

Nem ott kell kezdeni tehát a dolgot, hogy a saját házunkra vessünk tüzcsóvát, nem a meglevő vagyonunkat kell oktalanul elpazarolnunk, hanem oly országos intézkedéseket kell követelnünk, amelyek a mostani túl magas kamatviszonyok csökkenését eredményezik. Tudnunk kell, hogy nemcsak a Székelyföldön, hanem az egész országban ép oly drága a kölcsön, mint Gyergyóban, vagy Csikszeredán. Hiába szoritanók le a kamatokat Székelyudvarhelyen, ha Bukarestben és Kolozsvárt magas a kamat, mert ezzel csak azt lehetne elérni, hogy a székely pénz Bukarestbe vagy Kolozsvárra vándorolna. A székely népnek pedig csak még drágábban lehetne kölcsönhöz jutnia.

A kamatláb mindaddig magas lesz Romániában, amíg a kormány az ország szénáját nem hozza rendbe. Elsősorban is jó törvén-

nyekről kell gondoskodni. Biztosítani kell a közrendet, az élet és vagyonbiztonságot, hogy az a külföldi ember, aki pénzét itt akarja elhelyezni, nyugodtan adhasson pénzt kölcsön a romániai gazdának, iparosnak és kereskedőnek. Az államnak magának is pontosan kell teljesítenie fizetési kötelezettségeit, mert hogyan bizzék a külföldi a romániai magánosokban, amikor azt látja, hogy az állam sem fizeti pontosan tartozásait. Tudjuk, hogy a román állam sokszázmillió lejjel tartozik azoknak az iparosoknak és kereskedőknek, akiktől vásárolt. Ha az állam gondoskodik arról, hogy a külföld bizalommal fordulhat Románia felé, lesz külföldi pénz elég, ami egészen bizonyosan a kamat csökkenéséhez fog vezetni.

Ezt kell követelni minden erőnkkel és oda kell hatnunk, hogy ennek a követelésünknek érvényt is tudjunk szerezni. A Magyar Párt és a magyar gazdasági szervezetek úgy az országban, mint a minisztériumokban állandóan ily irányban dolgoznak. Igaz, hogy eddig a kormányok nem tudták komoly eredményt elérni. A külföld ma sem ad számbajöhető kölcsönt a román gazdának, vagy iparosnak. Pedig ott van pénz elég és a kamat is nagyon alacsony.

Addig, amíg ezek a magas kamatok vannak meg Romániában, minden okosságunk azt parancsolja, hogy a legnagyobb takarékosággal intézzük sorsunkat, mert csak a legnagyobb előrelátással lehet ezt a nehéz időt átélnünk.

Remélhetjük azonban, hogy a külföld bizalma már nem is oly sokára Románia felé fordul, amikor a magas kamatot eltemethetjük. Addig azonban türelemmel, magyar férfiassággal és józansággal kell viselkednünk. Ne adjunk alkalmat arra, hogy ellenségünk a mi meggondolatlanságunkból huzzanánk hasznot!

T. J.

„Magyar Nép”-et terjeszteni magyar kötelesség!

KÜLFÖLD

Vetélkedés Németország barátságáért. Nehány éve — hiszen jól emlékszünk reá — még a „világháború előidézője” volt Németország s mint ilyen, mesterségesen szított gyűlölet tárgya. Azóta azonban nagyot fordult a világ. Ma már erejéhez és műveltségéhez méltó helyet foglal el a német birodalom a világ hatalmai között, sőt hatalmas államok keresik barátságát. És ez már nem egyedül belső értékének elismerése, hanem Olaszország és Franciaország áldatlan viszonyának a következménye. Mert ez a két ország vetélkedik a német barátságáért. Olaszország már régebben igyekszik megszerezni régi ellenfele barátságát. A francia főrekvés újabb, de annál nagyobb erejű. Amiről régebben hallani sem akart a francia közvélemény: a béke revíziója most élénk megbeszélés tárgya a francia sajtóban. Állandóan tárgyalják annak a német kivánságnak a jogosságát, amely a német-lengyel határ kiigazításának szükségességét hangoztatja, természetesen a németek javára. Ez a helyzet valóban azt mutatja, hogy nagy az olasz-francia háború veszedelme, mert nyilvánvaló, hogy e nélkül a revízió gondolata nem forrázott volna a francia lelkekhez s ha tulás is az amerikai ujságoknak az a híre, hogy a háború kitörése küszöbön áll, vannak — sajnos — komoly jelesek a béke felborulására. Az olasz-francia határ mentén mind a két oldalon nagy szabású erődítések épültek s állandóan nagy katonai erő tartózkodik ott. És Németország magatartását figyelik most mindenik fél. Mert, ha a

háborút nem lehet elkerülni, a győzelem azon az oldalon lesz, ahova Németország áll.

Gazdák tanácskozása Varsóban. A bukaresti román-magyar-szerb, s a színajai román-szerb mezőgazdasági tárgyalások után most Lengyelországban lesz hasonló tárgyalás, még pedig öt középeurópai állam között. E hó 27. és 28. napján tartják a konferenciát s azon Románia, Magyarország, Lengyelország, Szerbia vesznek részt, valamint Csehország is. Tehát a cseh kormány annyiban máris ért el eredményt, hogy részvételt sikerült biztosítani. A tárgyalások anyaga természetesen a mezőgazdasági termelés nehéz helyzete s azok a módok, amelyek ezen segíteni lehetne.

A mezőgazdasági államoknak ez az állandó tanácskozása maga után vonta az ipari államok mozgolódását is. Ezek közös akcióra készülnek, hogy érdekeiket biztosítsák. Hír szerint Németország, Ausztria, Belgium fognak a védekezés közös tervében megállapodni s természetesen Csehország, amely ipari államnak is tekinti magát. Bár találnák meg az élet könnyítésének módjait.

Szövetség a Habsburgok ellen. Az idén több alkalommal bejárta a világot az a hír, hogy Ottó királyfi még ebben az évben elfoglalja Magyarország trónját. A hirt mindig megcáfolták, még pedig hivatalos helyről és kellő eréllyel, de elhallgattatni nem lehetett. Ez a Habsburg-ellenesek tekintélyes tömegét szervezkedésre indította Magyarországon s már meg is alakult szövetségük Ábrahám Dezső volt miniszterelnök elnöklésével. A szövetség célja a szabadkirály választás jogának biztosítása s minden megfélemlítés elhárítása.

A kisebbségek védtelensége. Egy híres angol író, Gilbert Murray, a szellemi együttműködés főbizottságának elnöke, Genfben előadást tartott arról a módról, ahogy a Népszövetség a kisebbségi kérdést kezeli. Ő alaposan ismerheti azt, hiszen tagja volt a Népszövetségnek. Az eljárás az, hogy a panaszokat legszivesebben félreteszik, hogy egy államnak se okozzanak „kellemtelenséget”. Ezért a Népszövetség nem lehet orvoslója a kisebbségi panaszoknak s megoldója a kisebbségi kérdésnek. Erre csak egy mód van Murray szerint. Az, amit Anglia századok óta alkalmaz másnyelvű területén, Velszben. Minden országban kisebbségi bizottságokat kell alakítani, felerészben a kormány, felerészben a kisebbség kiküldötteiből. Ezek meg tudják állapítani minden esetben az elintézés helyes módját a kisebbségi kérdésben.

„Transsylvania” Bank RT

Cluj-Kolozsvár.

Fiókintézetek:

Torda,
Gyulafehérvár,
Marosujvár,
Maroshévíz,
Ditró,
Mócs
Gyergyószentmiklós,
Csikszereda,
Csikszentmárton,
Kézdivásárhely.

Kirendeltségei:

Aranyosgyéres,
Elfogad betéteket, leszámítól
váltókat és bárhova
teljesít átutalásokat,
meghitelezéseket.

Belpolitikai hírek

Az Országos Magyar Párt közgazdasági szakosztálya készül a szatmári nagygyűlésre. Az Országos Magyar Párt közgazdasági szakosztálya Gyárfás Elemér szenátor elnökelete alatt ülést tartott Kolozsváron. Az ülésen a szatmári gyűlésen megvitatás alá kerülő kérdéseket tárgyalták meg. Az értekezleten a szatmári közgazdasági kongresszus tárgysorozatát a következőképpen állították össze:

Ipari ügyek: 1. A magyar iparos osztály szervezése (előadó Reinhard Gyula). 2. Ipari szakoktatás (Csiszár Lajos). 3. A munkakamarák törvénye (Lakatos Sándor dr.). 4. Az iparosság adóterhei (Szabó Béni). 5. A nagyipar problémái és válsága (Hexner Béla). 6. A munkásbiztosítás (Böszörményi Sándor dr.). 7. Az új ipartörvény (Bernád Ágoston). 8. Az iparosok részvétele a közszállításokban (Buday Tibor).

Pénzügy és kereskedelem: 1. A pénzügyi válság tőkehiány, kamat (Gyárfás Elemér dr.). 2. Az erdélyi magyar pénzintézetek Erdély és Románia életében (Balogh Endre dr.). 3. Az erdélyi magyar földhitelintézet, az agrárhitel (Jósika János báró). 4. A hitelintézetek (Bethlen László gróf). 5. A Hangya szövetkezetek (Garda Kálmán dr.). 6. Kereskedelmi és iparkamarákkal szembeni kívánások (Fehér Dezső dr.). 7. A kereskedelem szabadságát és fejlődését akadályozó intézkedések (Kun Richárd). 8. A hiteléletet megbénító igazságszolgáltatási bajok (Veczák Ede dr.).

9. A hadikölcsön és a postatakarék (Lehrner Sándor dr.). 10. A biztosítás (Sándor Béla). 11. Kiskereskedelem válságos helyzete (Barabás Andor dr.).

Mezőgazdasági és agrárpolitika: 1. A gabonaválság és az erdélyi magyar gazda (Szász Ferenc dr.). 2. Az állattenyésztés és állatkereskedelem problémái (Desbordes Ernő). 3. Mezőgazdasági szakoktatás (Abrudbányai Ede dr.). 4. Az agrárreform után (Oberding József). 5. Szeszgyártás és szeszkereskedelem (Szöllősy Ödön). 7. Az erdőgazdaság helyzete (Bánffy Dániel báró). 8. Mezőgazdasági kamarák (Nagy Endre dr.). 9. A székely közbirtokosságok (Kovács Károly dr.). 10. Mezőgazdasági szervezetek (Mikó László).

Az előadói tervezeteket a szakosztály bekéri és azokat, a határozati javaslatokkal kinyomattatja úgy, hogy a kongresszus előtt az érdeklődőknek rendelkezésre bocsátja. A kongresszuson így a hozzászólást és vitát megkönnyítik. A kongresszus a párt nagygyűlését megelőző napon lesz.

Erdélyi és regáti politikusok vitája. Az erdélyi és okirályságbeli politikusok között utóbbi időben kiéleződött a helyzet. Az ellentéteket Avarescu tábornoknak egy újságcikke robantotta ki. Avarescu tábornok cikkében támadja a Maniu-kormányt és cikkét azzal végzi, hogy Romániában a helyzet jelenleg azonos, mintha Franciaországban egy elzászi csoport igényelné maga számára a kormányalakítás jogát. A kormánypárti román újságok elítélik Avarescu kijelentését és tiltakoznak az ellen, hogy Erdélyt Románia gyarmatának tekintse.

Szilágymegye nem lépett be a megyeszövetségbe! Szilágymegye tanácsa báró Jósika János felszólalásának hatása alatt elvetette a megye prefektusának azt a javaslatát, hogy a megye lépjen be a megyeszövetségbe. A megyeszövetség tartományi közigazgatási alakulat és a megyék belépésük után veszítenek önállóságukból. Ezenkívül a szervezet fenntartása tetemes költséget jelent a megyék számára. Ha a többi megyék is követik Szilágymegye példáját, az erdélyi megyék szövetsége aligha fog megalakulni.

* HIREK *

Készüljünk új adók fizetésére! Az ujonnan kivetelt utadóra vonatkozólag a pénzügyminiszter rendeletet intézett az összes pénzügyigazgatóságokhoz, hogy azt visszamenőleg 1930 január 1-től hajtsák be. Az utadó nagysága a következő: házbér, ipari és kereskedelmi jövedelem után 3 százalék. Kereseti adó után 2 százalék. A tisztviselők fizetésük fél százalékát kötelesek utadóban fizetni.

Fejérdén megbénult a falu békéje. A kolozsmegyei Fejérd községben eddig a legnagyobb békében éltek a magyarok és románok. Nehány héttel ezelőtt egy korcsmai verekedéssel kezdődtek az ellentétek. Azóta a többségben levő románok a magyar lakosságnak állandóan kellemetlenkednek. Esténként közáport zudítanak a magyarok házáira és több ízben botokkal és kapákkal támadták meg a magyar lakosokat. A román lakosság támadásainak két súlyosan sebesült áldozata is van,

álló Mihály és Hadnagy
nos fejrdi gazdák személyé-
ben. A magyar lakosság a leg-
nagyobb türelemmel viseli a
állatlan támadásokat, mert
reméli, hogy ilyen módon jobb
helyítésre bírja az erőszakos-
kodó románságot.

**Gyujtogat a vonat Három-
meken.** Egy előfizetők irja a
következőket: Háromszékmegye
sok megpróbáltatáson átment
népét, újabb károsodás érte az
állal, hogy a nagy szárazság
miatt a vonatból kirepülő
szikrák a vasuti vonal mellett
levő terményeket felgyújtják.
A Brassó-Bereck közötti
vasuti vonal mentén minden-
felé elégett kalangyák mutatják
a vonat szikráinak pusztítását.

Szerkesztő megjegyzése. A
vasut vezetőségét nem lehet fe-
lelőssé tenni a gyujtogatásokért.
Törvény rendeli, hogy gyulé-
kony anyagokat nem szabad a
vasuti vonal közelében elhe-
lyezni. Nagy szárazság alkalmá-
vánál a learatott gabonát el
kell hordani a vasuti vonal kö-
zeléből, sőt a lábon álló gabonát
is körülárkolásokkal kell meg-
védeni az esetleges elégéstől.

**Vihar pusztított Tanacs köz-
ségben.** A marostördamegyei
Tanacs községben nagy vihar
pusztított. A vihar házfedeleket
szaggatott le és terebélyes fákat
csavart ki tövestől. A kár meg-
haladja az egymillió lejt.

**Délországban is föld-
rengés volt.** A Kaspi-tó vi-
dekén hatalmas földrengés
pusztított. Két kisebb város és
több község teljesen romba
dőlt. Az Ural folyó sok helyen
megváltoztatta medrét. 500 em-
ber halt meg a földrengés al-
kalmával. A súlyos sebesültek
számát több ezerre teszik.

Egy román politikus tapasztalatai. Lázár Ilie román kép-
viselő most érkezett haza Lon-
donból, ahol egy nemzetközi
étkezelten vett részt. Lázár

megállapítja, hogy Magyar-
ország külföldi propagandája
mintaszerű. Budapestről pedig
a legnagyobb elragadtatás hang-
ján nyilatkozik. Lázár kijelen-
tette, hogy Budapest tisztasága,
szépsége és az ott uralkodó
rend a legnagyobb meglepetés-
sel töltötték el.

Érdekes ház. A trianoni béke
évfordulója alkalmával rende-
zett budapesti kiállításon sok
érdekes dolog került bemutatás-
ra. A kiállításon az évforduló
alkalmából érkezett részvét-
táviratok berámázva láthatók.
Érdekes felvételt tartalmaz az
egyik fénykép. Egy ház van
rajta, amelynek egyik ajtaja
Csehországhoz, a másik pedig
Magyarországhoz tartozik. Egy
másik fényképen sütőkemence
van, amelynek eleje Magyar-
országban, hátulja pedig Cseh-
szlovákiában fekszik.

**A szovjet nem enged Orosz-
országba lelkészeket.** A népbiz-
tosság rendeletet adott ki,
amely külföldi lelkészeknek
megtiltja a beutazást a szovjet-
unió területére. A rendeletet az
istentelének szövetségeinek ki-
vására bocsájtották ki, akik
a rendelet azonnali életbelépte-
tését kívánták. A szovjetnek
ebből a rendelkezéséből is lát-
ható, hogy mennyire fél min-
denkitől, aki az ottani szörnyű
istentelenséggel szembeszál-
hatna.

**Idegesség, fejfájás, álmatlan-
ság, szédülés, bágyadtság, levert-
ség** félelemérzések eseteinél a ter-
mészetes „FERENC JÓZSEF“ ke-
serűvíz kitűnő háziszser, amely az
emésztőszervektől eredő zavarok
nagy részét megszünteti s vissza-
adja a testnek és szellemnek régi
munkaképességét. Orvosi szakte-
kintélyek megfigyelték, hogy a
„FERENC JÓZSEF“ víz öreg
embereknél is enyhén, kellemes-
en és megbízhatóan hat. Kapható
gyógyszertárakban, drogériák-
ban és fűszorüzletekben.

ÚJ KÖNYV

**Szondy György: Állatok, vi-
rágok — Magyar Nép Könyv-
tára.** Minerva-kiadás Kolozsvár
1930. Ára kötve 35, füzve 20 lej.
— Szondy Györgynek, mint ter-
mészet tudományi kérdéseket
népszerűsítő írónak jóhangzásu
neve van. Magyarországon írá-
sait szeltében-hosszában olvas-
sák s ma már tankönyv Magyar-
országon nem is jelenik jelenik
meg úgy, hogy Szondynak né-
hány kedves, tanító apróságát
ne hozza. Lapunkban is Szondy
Györgynek sok szép cikkét kö-
zöltük. Ezeket olvasóink bizo-
nyára gyönyörűséggel olvasták.
Most a „Magyar Nép“ könyv-
sorozatában csinos könyvecske
jelent meg Szondytól. Szondy
„Állatok, virágok“ című gyűjte-
ményében tizenöt szebbnél-szebb
természet tudományi apróságot
talál az olvasó. A könyv első sor-
ban az ifjuságnak és a népnek
szól, de hasznos és élvezettel
forgathatja mindenki. Különö-
sen ki kell emelnünk, hogy a
képek nemcsak díszet adják a
könyvnek, hanem közvetlenség-
gét, megérthetőségét is fokoz-
zák, amihez nagyban hozzájárul
az a körülmény, hogy a ké-
pek nagy részét a szerző nem-
csak kiváló ügyességgel, de
nagy szakértelemmel is készi-
tette el. A munka csinos és gon-
dos kiállítása a „Minerva“
Nyomdai Müintézetét dicséri.
Ajánljuk, hogy aki a természet
iránt csak valami kis melegsé-
get érez szívében, vegye kezébe
Szondy könyvét, mert abban
csalódni nem fog s néhány kel-
lemes órára a természet csodái
közé varázsolódik.

MEZŐGAZDASÁG:

ROVATSZERKESZTŐ: DE SZÁSZ FERENC

Vessünk nemesített búzát!

Az „Erdélyi Gazda“ 1930. évi 12—13 számában „Az újabb odvosi búzafajták“ című értekezésben dr. Konopi Kálmán közzétette az odvosi és sofronyai gazdaságában termelt fajbuzáinak ismertetését.

Eredményeinek igazolására akarom ismertetni én is azokat a kísérleteket, melyeket a Konopi-féle nemesített fajbuzákkal magam és a „Papolci Hitelszövetkezet — gazdasági szakosztálya a folyó gazdasági évben végzett.

E kísérletekkel, melyet az 1928—29. és 1929—30. gazdasági években végeztünk — célunk az, hogy a kísérletek eredményének gondos mérlegelése alapján a sokfajta közül elsősorban kiválasszuk ezt a két fajt, melyek talajunkhoz és éghajlatunkhoz legjobban megfelelnek hozam tekintetében és minőségileg. Másodsorban pedig az, hogy az így bevált két fajból ellássuk nemesített búzavetőmaggal a szomszédos községekre is kiterjedő körletünk kisközségeit (mert nagygazdák nálunk nincsenek), hogy ezzel egységesítsük a termelt búzáinkat. Az egyfajta és egyminőségű terménynek értékesítése szövetkezeti uton egy tömegben mindig könnyebb, s mindig magasabb áron lehető.

1928. év őszén hozattam dr. Konopi búzaneszesítő gazdaságából 140 kgr. odvosi 3. sz. búzát vetőmagnak. Triórözés után I. oszt. vetőmagot kaptam 110 kgr.-ot (általában a Székács búzával valamivel aprébb szemű), mely belekerült zsákkal, fuvarral együtt itt 1780 lejbe. Ezt elvetettem 14 soros 4" sortávolságu Melichár kanalas géppel — 6½-re állítva a kanalakat — 1928 október 10-én 1 hold 400 [ ]ölbe. Elővetemény volt friss trágyába zabosbüköny takarmánynak, utána kétszer szántva s azután jól elmunkálva.

Az 1928—29-iki tél erős fagyokkal járt, a legnagyobb hideg, benn a faluban mérve, többnyire 26—28° Celsius volt, igaz volt többkevesebb hótakaró is a vetéseken. Azonban 1930 márciusában, hóolvadás után a nálunk híres, csontig ható hideg Nemere-szél tönkretette a vetést.

Április 18-án fogashengerrel hengertem, 30-án 60 kgr. mésznitrogénnel az egészvető fejtrágyáztam és vetési boronával jól bekevertem a műtrágyát. Azután búzavetésem szépen fejlődött. Szemzés után, két héttel aratás előtt, az addig lábon álló, jó termést ígérő búzámat egy zivataros eső a földre fektette, össze-vissza csavarta. Erősen félttem a kísérlet eredményétől — s mégis az 1929 július 29-én aratott 61 darab 18 kevés keresztből augusztus 17-én csépeltem 1542 kgr. odvosi 3. sz. búzát, tehát holdanként 12 mázsa 40 kilót adott. 20—25% fagykár nélkül tehát holdanként 15—16 mázsa termést kaptam volna! Ugyanakkor a szomszédos Székács-buzatáblákon szintén 20—25% fagykár mellett 9½ mázsa búzát kaptam holdanként hasonló művelés mellett!

A fagy iránt az Odvosi 3. sz. buza Székács-buzámmal egyformán viselkedett. De Székács-buzám hektoliter sulya 81 kgr. volt, az odvosi búzám 80 kgr. 70 deka. Ez volt első kísérletem eredménye a Konopi-féle 3. sz. odvosi búzával.
Imreh Albert.

Miért kell műtrágyázni!

Sok gazda, aki először hall a műtrágyáról, kétkedve fogadja, hogy annak a kevés pornak, amelyeket műtrágya formájában a földjére kisor, a vetésre valami hatása legyen. Hisz holdanként a székácsra viszi ki az istállótrágyát a földjére, és a rengeteg trágya még mindig nem elég, hát akkor hogyan hason ez a „patikaszer“?

Ennek megértésére tudnunk kell, hogy nem elég a növények díszléséhez, a tápanyagok pusztán jelenléte a talajban, hanem olyan alakba kell jutniuk, hogy a növény ezeket felvehesse, vagyis a „kész“ állapotba kell átmenniük. A talajban lévő táplálékanyagok, mint részben az istállótrágyában foglaltak is, nagyjából „nyers“ állapotban vannak meg, úgy, hogy a növény nem veheti fel azokat és csak idővel válnak felvehető táplálékká. A felvehető, vagyis „kész“ tápanyagok együtt alkotják a talaj erejét. Emberi értelemben a talaj ereje az a növénynek, ami nekünk a kész ebéd, a nyers tápanyagok pedig megfelelnek a hozzávaló nyers húsnak, főttel fűzeléknek, nyers krumplinak szereznek, amelyekkel közvetlenül nem táplálkozunk.

A műtrágya nagy hatása tehát onnan van, hogy benne a növények könnyen és gyorsan felvehető táplálékot kapnak. Ha így mi is tápláljuk a növényt, az jobban fog fejlődni, bővebben fog teremni, mintha csak maga keresné élelmét.

Hogy hasonlítottak az állatokhoz, ami az állatnak a székely szalmán, répán, stb. felül adott abrak, főként vásárolt korpá vagy olajpogácsa, az a növény számára a gazdaságba szintén vásárlás útján bejuttatott műtrágya.

Minél nemesebb valamely állat, annál jobban fog etetni, különösen, amikor nem pihen, hanem dolgozik. A legjobb fejőstehén is elapaszt, ha csak székely és szalmán tartjuk és nem adunk neki abrakot.

A növényt is abrakolni kell, mert manapság a gazdának arra kell törekednie, hogy nemcsak állataiból, de földjéből is minél nagyobb hozadékot, minél szebb jövedelmet érjen el. Az utóbbihoz még a legjobban mivelt és istállótrágyával eléggé ellátott földön is műtrágya kell. Mert ha azt akarjuk, hogy növényeink termőképességüket egész teljességében kifejtsék, azokat jól kell táplálni. A semmiből, illetve kevésből a legjobb fajta sem bír nagy termést előállítani.

Erre a célra használjuk a szuperfoszfátot, amelynek ható anyaga a foszforsav. Egy mázsa szuperfoszfátban annyi foszforsav van, mint 10–12 jól megrakott szekér istállótrágyában.

H. K.

Buzapácolási kísérlet.

A Chinoin vegyészeti gyár igazgatósága ebben is nagy mennyiségű „Pórzol“ porpácoló bocsátott rendelkezésünkre, hogy előfizetők kísérleteket végezhesenek a „Porzol“ használatával.

Az anyagot a kísérletezők teljesen ingyen kaphják megkapni, ha vállalják az alábbi kötelezettségeket.

1. Sürgősen bejelentendő a kísérletező nevének és lakhelye (helység magyar neve is) a legközelebbi postájára. A kísérletekre való kijelölés a bejelentések megérkezésének sorrendjében fog történni. Tehát igyekezzék mindenki a bejelentéssel.

2. A kísérleteket 2 hold őszi buza vetéssel végezni. A 2 holdból 1 holdat „Porzollal“ pácolni, 1 holdra való vetőmag pedig

vagy pácolatlanul vetendő el, vagy pedig az eddig szokásos módon pácolandó rézgáliccal, esetleg más szerrel.

3. A gyár mindenkinek küld ki a szerrel egyidejűleg kérdőívet. Ezt egy év múlva a rovatok kitöltése után be kell küldeni a „Magyar Nép“ szerkesztőségébe, hogy az eredményt megállapíthassuk.

Kérjük előfizetőinket, bejelentéseiket tegyék meg minél rövidebb idő alatt, hogy 3–4 hét alatt a „Porzol“ szétküldését be lehessen fejezni.

A rendelkezésünkre bocsátott nagymennyiségű szer lehetővé teszi, hogy földműves előfizetőink tekintélyes része kísérletet végezhesen a „Porzollal“.

Székely pásztor dicsérete rá-
tám. Biró János miniszteri
társas Budapest a legelő-
kötéséről tartott előadást. Az
előadás keretében a kö-
tői mondta: „Eddigelé-
történet és történet sok he-
most is, hogy a pásztorok
előzőjóságot évről-évre, év-
től át a csordaitatók kö-
tői és ha nem jár ha-
t is hálattal. A trágya az
körül tulságosan felsza-
t, a fü kisül és helyét a
gyomok sokasága foglal-
t. Itt tehát azért nincs fü,
tők a trágya, máshol pe-

dig azért sovány a legelő, mert
nincsen trágya. Ezt a félszeg ál-
lapotot mindenképpen meg kell
szüntetni és oda kell hatni, a
pásztoroknyiba is be kell írni,
hogy a pásztor köteles a csor-
dát, illetve a gulyát a legelőnek
évéről kijelölendő sovány ré-
szein delettetni és hálattal, a
fekvőhelyet 1-2 hetenkint a ka-
pott utasítás szerint sorrendben
megváltoztatni, a trágyát a fek-
vőhely elhagyása után nyomban
eltérgetni, illetve seprűg, vagy
tővisboronával elsurlatni. A le-
gelőnek eképen, fektetés útján
való rendszeres trágyázását 25

év előtt a Székelyföldön kezdet-
tük meg kiváló sikerrel és az
ottani tapasztalatok szerint a
szarvasmarhát nem kell karám-
ba zárni, mert anélkül is kellő-
en összetartható, a fekvőhely-
változtatást pedig a szók áthe-
lyezésével csakhamar megszok-
ja. Igen jellemző egy jóra való
székely pásztornak erre vonat-
kozó mondása: „Instálom, a
csorda a fekvőhely hetenkinti
változtatását épen úgy megszok-
ja, mint az ember azt, hogy
minden vasárnap tiszta gunyát
vegyen magára“. És ez így is
van.“

Bevált a „Porzol“!

A „Porzol“ kísérletünk eredményeiről szóló jelentések a szerző jó hatásáról a legnagyobb elismerés hangján emlékeznek meg.

Farkas János Zs. vajdakararasi előfizetők a következőket írja:

„A „Porzol“-al végzett kísérletem nagyon jól sikerült. Tapasztalatom szerint nemcsak üszögmentesítette a buzát, hanem a kalászkok szelvények és termettebbek voltak, mint a rézgáliccal való pácolás után. Az igaz több pénzbe került, de jó előre el lehet készíteni és a vetőmag nem romlik el. Én ezután csak „Porzol“-al fogok pácolni és minden gazdának ezt ajánlom.“

Figyelmébe ajánljuk ezeket a sorokat azoknak, akik még nem végeztek kísérletet a „Porzol“ pácolással.

Nagyszabásúnak ígérkeznek az erdélyi méhészek kolozsvári ünnepségei. Az Erdélyrészi Méhész-Egyesület 50 éves fennállásának emlékünnepeye alkalmából f. évi augusztus 31. és szeptember 1—4. napjain Kolozsváron a Farkas-utcai ref. kollegium helyiségeiben országos méhészeti kiállítást és kongresszust rendez. A kiállításon bemutatni óhajtja az egyesület Erdély magyar méhészeti és méliész ipari kulturá-

ját. A kiállítással és kongresszussal kapcsolatosan az Egyesület háziipari, a kolozsvári kertészek kertészeti kiállítása a „Barabás Miklós Céh“ képzőművészeti kiállítást rendez, az Erdélyi Gazdasági Egyesület gazdaggyűléseket, falufejlesztési tanfolyamot és egyéb gazdasági előadásokat, rendez, az Erdélyi Múzeum Egyesület Természettudományi Szakosztálya tudományos előadásokat tart. Ebből az alkalomból az Erdélyrészi Méhész Egyesület háziipari kiállítást és előadásokat is rendez az összes erdélyi magyar jótékony női egyesületek közreműködésével.

Ingyenes méhészeti tanfolyam Kolozsváron. Az Erdélyrészi Méhész Egyesület Kolozsváron augusztus hó 25—szeptember 4-ig méhészeti tanfolyamot rendez az egyesület titkári hivatalának helyiségében és házsongárdi méhészeti telepén. A tanfolyamon résztvehetnek férfiak és nők. Előadások naponta d. u. 4—6-ig tartatnak. A tanfolyam hallgatása díjtalan. Beiratási díj fejenként 100 lej, mely összeget a szegénysorsu hallgatók számára az elnökség elengedheti. Jelentkezni lehet aug. 20-ig az E. M. E. titkári hivatalánál (Kolozsvár, Attila-u 10). A tanfolyam csak az esetben fog megtartatni, ha arra legalább 20 hallgató jelentkezik. A tanfolyam vezetésére az egyesület Stief Ottó ig. vál. tag urat kérte fel, aki azt díjtalanul szíves volt elvállalni.

PIAC

Az általános szárazság miatt emelkednek a gabonaárak! Az egész világon nagy szárazság uralkodik. A szárazság miatt nemcsak a kukorica termés-kiadása romlottak meg, hanem a késői gabonák termésében is észlelhető visszaesés következett be. Kanadában a későn érő tavaszi búzák részben teljesen tönkrementek és ezért a világpiacra a gabonaárak hirtelen nőni kezdtek. Kilátás van a gabona további drágulására. Különösen a buza és kukorica árak fognak emelkedni.

Szatmármegyében feltűnően javult a kukorica ára. A szatmári gabonapiacra a kukorica ára 280—300 lejről 425—430 lejre javult mázsánként. A kukorica árának javulása a gyenge terméskilátásokkal van kapcsolatban. A gyenge terméskilátások miatt Csehszlovákia ma most megkezdte a kukorica vásárlást.

Gabonaárak a kolozsvári terméktőzsdén.

Buza 470—480, árpa 240—250, zab 330—340, kukorica 390—400 lej mázsánként.

Gyomorégés

gyomorhurut és fekély emésztésképtelenség ellen használja az OMA

„OMA“

különleges módon preparált gyomorélesztő, mely a legbiztonságosabb gyógyszer a gyomorbántalmak ellen.

1 doboz ára 96.— lej
Kapható minden gyógyszerárban
Nagy Jenő gyógyszerárban
Fárgul-Mureş — Marosvásárhely

Minden magyar ember jegyezze jól meg, hogy a magyar egyházak biztosító intézete a

„Minerva Biztosító“ R.-T.

tehát magyar köteleesség biztosítását ide át...

MULATTATÓ

A PACSIRTA.

Úri bátyja fölvivé
Pista öccsét Pestre.
„Énekművész-versenyen”
Voltak aznap este.

Egyszer aztán vége lőn
A sok fényes dalnak, —
S hazafelé mentükben
A vidéki hallgat.

Hogy hiába vár az úr,
Csak megszólal aztán:
„Ilyen nóta nincs falun,
Ugy-e, édes gazdám?”

Kibuggyan a felelet:
„Kedveltettem én is, —
Hej, de tud danolni ám
A pacsirta mégis!...”

Földes Zoltán.

Szunyogné gyermekei.

Mai számunkban ismertetjük Szondy Györgynek „Allatok virágok” című könyvét. Mutatóba az alábbi cikket közöljük ebből az érdekes könyvből.

Alkonyodott. A jegenyefák árnyéka hosszú nyult el a kertben. Az öreg akácán hancsírreléssel gyülekeztek a verebek.

És Szunyogné szárnyrakelt a bodzavirágok között. Egy ideig a virágok muzsikált, de aztán jobbnak látta odébb.

Sötét árnyak esapongtak nesztelenül a fűben és Szunyogné jól tudta, mik azok.

Szunyog nemzetség legádázabb ellenségei: a verebek. Két nappal ezelőtt Szunyogné ura a fogaik alatt fejezte be ártatlan életét.

Szegény Szunyog ur lelkét egyetlen vereség sem terhelte: ő úgy éldegélt, mint a Szunyog-uraság: a növények nedvét szívta. A vérszívás csak a szunyog-asszonyok között divatozik.

— Hová menjek most? — tépelődött Szunyogné, mig letelepedett az esővizeskád oldalán. A lugasban még nem látok világosságot, hát hiába mennék. Az orgonabokor

alatt, a padon sem ül senki. Csak legalább valamelyik szomszédasszony erre járna, hogy elbeszélgethettünk!

De bizony egyik sem mutatkozott. Szunyogné unalmában felsétált a kád oldalán, a pereméig. Onnan bepillantott a kádba: hát, mi csoda meglepetés! Majdnem szinig volt vízzel!

Persze, nem csoda: az éjszaka jökora zápor esett. A szomszédasszonyok is talán azért maradtak el. Lehet, hogy tönkreáztak; nincs mindenkinek olyan pompás lakása, mint Szunyognénak ott a bodzafán.

Egyszeribe eszébe jutott, hogy most lerakhatná a petéit. Leereszkedett a víz színéig és mire a nap lehunyta szemét, már ott libeggett a vizen a kis pete-tányér. Szunyogéknál ez így szokás. Vagy háromszáz petét rak le a szunyog-anya. Olyanformák ezek, mint a vadászpuska töltése és mind összetapadnak. Együtt kis tányérhoz hasonlítanak.

Szunyogné meglegedetten kapaszkodott fel a kád peremére. Most már nyugodtan mehetett vacsorázni. Még csak vissza sem nézett a petékre.

Szárnyra kapott és muzsikálva indult a lugas felé, ahol már égett a gyertya. Többé soha sem látták a kád körül. Nem is láthatták, mert másnap este őt is elkapta egy éhes denevér.

De a petéiből hamarosan kikeltek a kis szunyogfiókák. No szegények, ezek ugyan árvák voltak! Se anyjuk, se apjuk. Embergyermekek elpusztulnának így bizonyosan. De hát

ahány ház, annyi szokás. Szunyogék minden rokonsága ilyen árván csöppen a világba. Azt sem kell gondolni, hogy a szunyoggyerekek csak éppen egy kis fürdő kedvéért kelnek ki a vízben: amint megtisztálkodtak, elrepülnek muzsikálni. Bizony, ha akarnák sem mehetnének.

Nincsen szárnyuk, de még lábuk sem. Csúf, fekete-szürke kis figurák. Fejjel lefelé függögetnek a vízben. A testük végét ki-kidugják, ott vesznek lélekzetet. Ha megrázkódik a víz, rángatódzva menekülnek a mélybe.

Szegény Szunyogné, még jó, hogy olyan könnyű szívvel viseltetett a gyermekei iránt. Ha élne még, ha törődne velük, folyton sirathatná korai halálukat. Mert lám, alig keltek ki, máris mi érte őket. Jött a szolgáló vederrel, mosdótállal, telemerte mind a kettőt. Ju-

Szunyogfióka.

juj, volt menekülés, de hiába! Vagy harminc szunyog-csemete belekerült az edényekbe. Azok szörnyű halállal multak ki: lassu tüzön főtétek meg őket. Harminc szunyogélet pusztult el, csak azért, mert a gazdasszony ruhát mosott.

Háromszázból oda van harminc: hiszen azért maradt még elég! Ezeknek nem is volt okuk panaszra. A kád fenekén bőségesen találtak ennivalót. Oda ülepedett le már eszten-dők óta a sok hulladék. Falevelek, szunyog-

Csikbogár.

meg légy holttestek; mind igen jó falat a szunyogese-metéknek. Hiztak is, nőttek is szépen. Egyszer csak arra ébredtek, hogy nem férnek már a bőrükben. No ez sem nagy baj! Megrepedt hátu-
kon a bőr, kibujtak belőle. Tovább éldegéltek, tovább hiztak. Még kétszer vetették le így a bőrüket. De közben egy kis ribilió történt.

Egyik este egy nagy, láposfejű, zöldes-barna bogár pottyant bele a kádba. Az bizony a csikbogár volt. Elunta magát a faluvégen, a vályogvető gödörben, hát elindult egy kicsit szétnézni. Szerencsével járt, pompás, hizott pe-csenyét talált az esővizes kádban. Menten fel-falt a szunyogcsemetékek közül vagy huszat. De úgy megtetszett neki az uj tanya, hogy más-napra is ott ragadt. A szunyog-csemetékek megint megfogyatkoztak vagy negyvennel. Pedig a szolgáló is elvitt két veder vizet, mindenik-ben volt jó néhány szunyog-gyerek. A szolgáló mérgelődött is miattuk.

— Csuf esőviz-kukacok, hát soha sem pusztultok már el?

Hiszen pusztulnak a jámborok! A harma-dik ruhából már legfeljebb szá-zan bujnak ki a háromszáz kö-zül. Holott már nagy gyere-
kek lettek: fejjel felfelé usz-káltak, még két jókora fülük is nőtt. Legalább olyanak lát-szott, a valóságban a lélekHző-nyilásuk volt; most már a test

Szunyogbáb.

elejére került. Bábnak hívják az emberek az ilyen nagyocska szunyog-gyerekeket.

Ebből a báb-ruhából már kész szunyog buvik ki. Ugy tiz napig kell báb-alakban vízben uszkálnia, azután mehet énekelni, vízivogatni. Összesen négy hetet tölt a szunyog-gyerek a vízben. Jaj, de örökös veszedelmek között! Vajjon hányan lettek kész szunyogok Szunyogné gyermekei közül?

Várjunk csak sorára! Mikor már alig két napjuk volt hátra a vízben, egy nagyszakállú bácsi jött a házhoz vendégségbe. Ez a bácsi tudós volt, hát mindenbe belékukkantott, me-gnézte az esővizes kádba is.

— Tyüh, teringette! Hiszen itt szunyog-
álcák vannak! — kiáltotta, mikor a szunyog-csemetéket meglátta. — Miért nem pusztítottok el őket?

— Mivel lehet őket pusztítani? — kérdezte a gazda.

— Mivel? Majd megmutatom mindjárt. Adjatok csak egy kávéskanálnyi petróleumot. Adtak neki.

— No, most nézzetek ide! — mondta a nagyszakállú és ráöntötte a petróleumot a vízre. — Mindjárt elpusztul az egész társaság.

Hát csakugyan! Jöttek a szunyog-csemetékek, hogy lélekHzetet vegyenek a víz szélén. de a petróleum betömte a lélekHző-nyílást. Mind megfulladtak, lehullottak a kád fenekére. Szunyog anyó háromszáz petéjéből nem maradt egyetlen egy szunyog sem!

— Ne is legyen! — mondta a nagyszakállú bácsi. — Így is sokan vannak! Ha csak életben maradnának, szeptemberre 81 millió szunyog-
ükunokája volna Szunyognénak! Meg sem lehetnének miattuk!

— Te nagyon haragszol a szunyogokra, nevetett a házigazda.

— Bizony haragszom! Tudod-e, mi az? Azért, mert ők terjesztik a váltólázatot. Ez más néven maláriát. Keserves, veszélyes betegség ez! Ha meg akarunk tőle menteni magunkat, a szunyogokat kell kiirtani. Azért nem szabad kimélni sem Szunyognét, sem a gyermekeit. Azért kell védenünk a denevéreket, mert ők ugyancsak irtogatják szunyogékat.

Szondy Gy.

Adomák

az én komámát Eresiben?

...hai való vallás- és köz-
ügyi miniszter és a ki-
nagy író, báró Eötvös
ercsii földbirtokos volt.
... meglátott Budapesten,
Eresibe való embert, a ki
háméskodva nézett szét.
... szökött a báró s kikér-
te, hogy mi járatban van.
... Gazdagodni jöttem Pestre,
... az ember.

No annak könnyű a mód-
mondta rá Eötvös nevet-
akár meg is tanítom rá.
... tíz pengőt, maga is
... le annyit. A husz pengő
... a magáé lesz, ha felelői
... kérdésekre. Ha nem tud,
... meg az enyém lesz a

Allok elébe! — mondja a

No jól! Hát mondja meg
... hogy hány stáció ide a
... ország.

Hát egy!... Mivelhogy
... vagyon irva, hogy ha az
... meghal, a lelke egyenest
... világra megy! — felelt a

No ezt eltalálta! — szólt
... — Már most dupláz-
... a tételt. Aztán arra fe-
... figyelmed, hogy milyen
... a tenger?

Ép egy kőhajításnyi mély!
... mondja rá az atyafi egy kis
... közlés után — mert ha
... hajít bele az ember, a kő
... áll a fenekéig.

Aztán az ercsii ember
... látta meg a tételt és azt

De már most én adok fel
... tételt.

... rajtam! — kapott rajta

Azt mondja meg nekem

az ur, hogy hogy hívják az én
komámát Eresiben?

Ezt már persze minden tudá-
sa mellett sem tudta megmon-
dani a miniszter s ezuttal is el-
vesztette a tételt.

Kiváncsiság.

— Mit szól hozzá szomszéd-
asszony, már megint egy név-
telen levelet kaptam.

— Igazán? És kitől?

Tanácsadó

*Azon előfizetőink részére, akik
bármely ügyből kifolyólag taná-
csra szorúlnak, ezen rovatunk-
ban készségesen megadjuk a vá-
laszt. Tekintettel arra, hogy
szakértőinknek a tanácsadásért
fizetnünk kell, felkérjük olvasó-
inkat, hogy a beküldött tanács-
kérő levélhez mellékeljenek 20
lejt, könnyebbség okáért bélyeg-
ben, mert ennek költségeit mi nem
fedezhetjük. Ha a választ levél-
ben kívánják, ezenfelül még kü-
lön portódíj is beküldendő. Csakis
azon levelekre válaszolunk, ame-
lyekhez a 20 lejt is csatolva van.*

*Többeknek. Dacára annak, hogy
már több ízben közöltük, hogy a
tanácskérő levelekre csak úgy
válaszolunk, ha a tanácsadásért
legalább a 20 lejt s a levélbeli
válasz esetén még 6 lejt portó-
költséget beküldenek, mégis igen
gyakran előfordul, hogy a ta-
nácskérők a pénzt (bélyeg) nem
mellékelik a levélhez. Egyesek
küldenek ugyan 6 lejt a levélbeli
válaszra, de magáért a tanács-
adásért nem. Ismételtül közöljük
tehát, hogy a levelekre csak úgy
adunk választ, ha a tanácsadási
költséget is beküldik a tanácskérő-
k.*

*H. L. és K. I. Forduljanak ro-
mán nyelvű levélben a kolozsvári
Hadkiegészítőhöz (Cercul de recu-
rutare din Cluj. Biroul Mobili-
zării), mert csak írásbeli megke-
resésre adnak pontos felvilágosi-
tást. Nem írják, hogy milyen is-
kolában kívánják gyermekeiket
beiratni; huszár, vagy gyalogos
tisztiskolába? Tehát levelükben*

erről is irjanak. Tudomásunk sze-
rint felvételi vizsgát kell tenni,
mielőtt az iskolába felvették,
melyen csak nagynehézséggel le-
het átjutni, már azért is, mert
nagyon sok a pályázó s csak
egy bizonyos létszámot kitevő ta-
nulót vesznek fel.

*E. Sz. Argentina. Sorsjegyek
nem nyertek. A huzás eredmé-
nyeit csak táblázatokon közlik,
melyeket pénztárazatokban helyez-
nek el.*

*M. A. A nagybányai festőisko-
lát nem kezdők, hanem haladók
számára állították fel. A tanítás
pedig díjtalan: Ajánljuk, iras-
sa be 16 éves fiát inkább a ko-
lozsvári képzőművészeti főiskolá-
ba, hol tanári képesítést, diplo-
mát szerezhethet. Kétséges, hogy ez
az iskola ez évben Kolozsváron
fog-e működni, lehet, hogy Te-
mesvárra helyezik át. Ebben az
esetben még visszatérünk leve-
lére.*

*F. E. A felszólítást, melyet a
mult évben intéztünk Önhöz,
azoknak szólt, akik az 1924-ig év-
ről évre megtartott felülvizsgá-
latokon nem jelentkeztek. Ha te-
hát Önt a mult évben felülvizs-
gálták, az annak a jele, hogy a
jóakarát megvan, csak be kell
várni az eredményt. Ertesülé-
sünk szerint ezek közül még sen-
kinek sem intéztek el ügyét, te-
hát a határozat Bukarestből nem
érkezett meg. Valószínű, hogy
ennek az évnek a végén arra is
sor fog kerülni.*

*B. J-né Harasztkerék. 1. A be-
adott nyugdíjkéréseket sorra fog-
ják elintézni, de időpontot mon-
dani addig, ameddig kiutalják,
senki sem tud. Négy évi szolgálat
után csak végkiegészítés jár. 2. A
beszedett postafatakarék-pénztári
betéteket ki fogják fizetni, de
hogy erre mikor lesz pénz és
tényleg a kifizetés mikor törté-
nik meg, egyelőre felelni nem tu-
dunk, az teljesen a pénzügy-
minisztertől függ. 3. K. Simó Fe-
rene festőművész 1801-1869-ig élt.
Tudomásunk szerint egyes képei
elég értékesek. Az Önnél levő
festmény értékesítése céljából
forduljon valamelyik műkeres-
kedéshez, talán megveszik. Ajánl-
hatjuk Grátz, valamint a Cari-
tatea műkereskedéseket. Mind-
kettő címe Cluj-Kolozsvár, Str.
Saguna (Bartha Miklós-utca).*

Szerkesztői üzenetek

M. J. Ozsdola, Zs. J. Kolozs, J. S. Nagybánya, B. A. Disznajó, J. I. A. Aradgáj, S. A. Nagybánya, B. J. Calarasi, M. J. Cheraesti.

Itt felsoroltak az új előfizetőkért lelkes és önzetlen támogatásukért fogadják mély tiszteletünket, hálánkat és köszönetünket. Bizalommal kérjük és várjuk további eredményes támogatásukat.

N. A. Verse nem vált be.

L. B. Aranyosmedgyes. Véleményünk szerint leghelyesebb, ha egy apróhirdetést helyez el lapunkban s bizonyára akad elég jelentkező.

L. P. Érolaszi. Nem írja, hogy Amerika melyik államában tartózkodott apósa s így pontosan nem válaszolhatunk. Ha Egyesült államokban volt utóljára, forduljon a washingtoni román konzulátushoz, vagy pedig a „Szabadság” c. magyar laphoz (Redaction Szabadság) Clevelandban, ha pedig Kanadában a montreali román konzulátushoz, vagy a „Kanadai Magyar Ujság” szerkesztőségéhez (296 1/2 Main St. Winnipeg Man. Kanada). Ha Délamerikában a „Délamerikai Magyar Ujság” szerkesztőségéhez, Buenos-Aires Lavalle 361, I. II. (Argentina). Az említett lapokhoz küldje be az apósára vonatkozó összes ismert adatokat s írja meg, hogy a lapban tegyék közzé kérését, hogy ki tud nevezetről valamit.

A következő befolyt pénzeket nyugtázzuk. Hangya Szöv. Érolaszi 170 (r. 1930 dec. 31-ig), F. Gy. Olthévíz (r. 1930. ápr. 1-ig), F. év végéig 140 lejt kérünk), V. J. Szászvolkány 100, K. Gy. Maros-eperjes 170 (r. 1931 máj. 1-ig), M. S. Erdőhegy 152 hsz. 175 (r. 1930 dec. 31-ig), Hitelsz. Nagyszalonta 345, T. A. Aranyosgyéres 170, I. M. Torda 95, B. A. Hodgya 175, Cs. M. Holtmaros 100, I. J. Csikdánfalva 175, Gy. I. Monospetri 175, M. I. Magyarremete 345, P. S. Biharpuspöki 175, Sz. B. Bihardiószeg 1000, Sz. Gy. Asszonyvásár 145, Sz. J. Kobor 170, Gy. K. Bihardiószeg 2960, U. J. Kisborosnyó 170, B. Gy. Olthévíz 170, H. J. Szilágysomlyó 300, P. A.

Elesd 175, Sz. S. Eradony 500, L. L. Csikszentmihály 200, B. F. Csikbánkfalva 175, N. F. Mezőtelki 160, J. I. Érselénd 175, B. S. Csokaly 175, N. I. Hegyközszentimre 175, F. D. Erdőhegy 175, özv. Sz. J-né Magyarláros 170, B. J. Bálványosvárja 182, (az egész összeg előfizetése javára irva), M. K. Kerelősipusza 330, D. I. Ant 175, B. I. Belényesújlak 175, L. A. Rév 50 Lej.

Apróhirdetések

Figyelem! Községek, magánosok, legelők, vizellátását, mélyfúrásokat, sülyesztett betonkutat, itatóválluk, vízvezetékek, viziturbinák tervezését, építését vállalja és ingyen szaktanácsot ad Gábos Aron építészeti irodája Sighişoara-Segesvár, Strada Mihai-Viteaz No. 15.

Vetemény és virágkertészt keresek októberi vagy januári belépésre. **Báró Bánffy Dániel fugadi gazdasága Posta: Aiud-Nagyenyed.**

Hirdetmény. *Atia—Atyha* országos állat- és kirakóvásáron minden év április 7-én és 10-én, augusztus hó 28-án és 31-én, október hó 5-én és 8-án tartatik meg. Amennyiben a kirakóvásrok vasárnapra vagy ünnepnapra esnek úgy az utána következő napon fog megtartatni. *Előjárdó.*

Gazdasági intéző jó referenciával, 37 éves, nős, kis családú, nagyobb gazdaságokban szerzett, tízévi gyakorlattal rendelkező, ki mezőgazdaság minden ágában járatos és jelenleg is közepegazdaságok önállóan vezet, hasonló gazdaságok önálló vezetésére, esetleg egyéb szakmába vágó bizalmi állás bármikori betöltésére állásra keres. Megkeresések *Dragos Salage tanító* címére Lucan-Lukácskő, posta Topolovát-Nagytopoly, jud. Timis küldendők.

Magas leszármazású vörös landi, Rhode Izland Red fajta kasok eladók darabonként 150 lejtől felfelé leszármazás és fejlettség szerint. **Deák Jenő** fajtarajz-fitelepen, *Telechia-Orbaiteleki Brates, jud. Treiscaune.*

Minden vetőmagot csávázzunk szárazon

Porzol porpáccal

Üszögmentesség! Terméstöbblet! Munkamegtakarítás!

Kérjen ismertetőt a lerakatoktól:

Schieb és Társa Cluj-Kolozsvár, Piața M. Viteazul 40. — Hangya Kárpont és Fiókjai. — Mezőgazdák Kereskedelmi R.-T. Arad. — Verkeuhalle Bistrija-Beszterce. — Spitz Mór Careii-Mare-Nagykároly. — Gazdasági Egyesület Dej-Dés. — Gazdák Szövetkezete Satu-Mare-Szatmar. — Gen. Olteanu 8. — Carl F. Jickeli Sibiu-Nagyszeben. — Dávid János gyógytár Tg.-Mureş-Marosvásárhely. — Faicievi I. Timişoara-Temesvár. — I. Regele Ferdinand 8.

Főlerakat:

Frederic Spodheim & Co. Bucureşti, Bd. Elisabeta 55 sz.

!

Ha sikert akar elérni,
hirdessen
a
MAGYAR NÉP-ben

Keleti Ujság

Erdély
legolvasottabb magyar lapja

Tartalmas, Megbízható,
Szórakoztató

Az Orsz. Magyar Párt
hivatalos lapja

FOKOZZA JÖVEDELMÉT!

Biztosítsa, állandósítsa készpénzbevételeit!

Válogassa ki az alábbi felsorolásból mindazokat a könyveket, amelyek segítségével lehetnek ebben a munkájában, használja fel a tudomány és tapasztalat eredményeit földje, állatai gondozásában Ne szalassza el a pénzszerzés sokszor játszva kínálkozó alkalmait, hanem állítson be újabb pénzforrásokat körülményei okos felhasználásával:

I Dr. Ballenegger Róbert: Talajmivelés és talajjavítás	Lei 68'—
Fehér Foltán: Olajos növények termesztése — — —	" 68'—
Földes János: Az erdő mivélése és hasznai — — —	" 102'—
Gyárfás József: A műtrágyázás gyakorlata: — — —	" 110'—
Györy Elemér: A borkezelésről — — — — —	" 50'—
Dr. Kadocsa Gyula: Gazdasági állattan — — — — —	" 272'—
Monostori: Állatainknak betegségektől való védeése	" 41'—
Pali bácsi: A kis gyümölcsstermelő — — — — —	" 68'—
Szántó Péter: A dnyetermesztés — — — — —	" 62'—
Szönyey Lórántné: A modern csirkefarm — — —	" 136'—

Mind ezek kaphatók a **Minerva** könyvkereskedésben, **Cluj-Kolozsvár**, Str. Reg. Maria (Deák Ferenc-u.) 1. sz. Mivel utánvételnél a legcsekélyebb összegnél is legalább 20 lejt kell költségekre fizetni, ajánlatosabb a pénzt előre beküldeni.

Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt

Cluj-Kolozsvár, Piața Unirii (Főtér)

9.

Fióktintézetek:

Dej-Dés, Beclean-Bethlen, Cehul-Silvaniei-Szilágycséh Jibou-Zsibó, Zălau-Zilan.

Affiliált intézetek:

A Nagyenyedi Kisegítő Tak.-pénztár R.-T. Aiud-Nagyenyed és ennek Uioara-Marosujvári fióktintézete. —

Saját tőkék:

60,000,000 Lei.

Foglalkozik a banküzlet minden ágazatával. Átutalásokat bel- és külföldre legelőnyösebben és legpontosabban eszközöl. —

Engedélyezett devizahely.

**„MAGYAR NÉP”-etterjesz-
eni magyar kötelesség!**

**Kolozsvári
Takarékpénztár és
Hitelbank Részv.-Társ.**

Cluj-Kolozsvár, P. Unirii (Főtér) 7.

Betéteket előnyös kamat mellett fogad el és rendszerint felmondás nélkül fizet vissza. — Olcsó kölcsönöket nyújt.

Fiókjai: Dej-Dés, Dicioanmartin-Dicsőszentmárton, Alba-Julia-Gyulafehérvár, Târgu-Murăș-Marosvásárhely, Oreda-Nagyvárad és Timișoara-Temesvár.

Saját tőkéi 145 millió lei.

Affiliált intézetei:

Torda-aranyos várm. Tak.-pénztár Rt. Turda-Torda, Alsófehérvárm. Gazdasági Bank és Tak.-pénztár Rt. Aiud-Nagyenyed, Udvarhely-megyei Tak.-pénztár Odorhei-Székelyudvarhely és Cristur-Székelykeresztúr, Szászrégenvidéki Tak.-pénztár Rt. Reghin-Szászrégen, Népbank Rt. Hued n-Bánffyhungyad és Szamosujvári Hitelbank Rt. Gherla-Sz.-ujvár.

Minden bankügyletet a legelőnyösebben végez. Áruaktárai a vasut mellett.

Eredeti golyóscsapágyas acélrámás

Máv. cséplőgépek

és herefejtőkészülékek,

Máv. gőz-, benzin és szivógázlokomobilok,
W. D. Hanomag, Case és Fordson traktorok,
továbbá M. H. kéveköto és marokrakó aratógépek
és fűkaszalók

Vezérképviselők:

ECONOMIA

INDUSTRIA

keresk. és ipari részv.-társaság keresk. és ipari részv.-társaság

Oreda-Nagyvárad

Timișoara-Temesvár

Piața Mihai Viteazul 1. szám. Strada I. C. Brătianu 3. szám.

Előnyös fizetési feltételek! Kérjen árajánlatot!

Rendelje meg a

Pásztortűz

Irodalmi folyóirat-01

Előfizetési díj:

Egész évre — 500 L. Félévre — 260 L.
Negyed évre 140 L.Kiadóhivatal: Cluj—Kolozsvár,
Str. Baron L. Pop (volt Brassai-u.) 5. sz.

Kérjen mutatványszámot!

Nem elég

a magot pácolni, mert sok függ attól, hogy mit használunk ehhez. — Próbálja meg a száraz pácoláshoz a

CERESAN

a nedves pácoláshoz az

USPULUN-UNIVERSAL

nevű szereket. - Az eredmény megfogja mutatni, hogy helyesen választott. - Beszerzési forrásokat közöl a vezérképviselő:

„PHARMA“

Studerus & Co. București Il. Spiru Haret 5.

**Aranyosgyéresi
Agyagipar R.-T.**Ajánlja elsőrangú földgáz-
égetett hornyolt és hődfertő**tetőcserepét,**

normál és német méretű

fali és kuttéglájátvalamint elsőrendű különböző
méretben készült**alagcsöveit.**Cég és iroda: Turda—Torda
Telefon szám: 107.**Gazdák!**

Az ideji termés talajotoknak ismét sok tápanyagát vonta el. — Ezen tápanyagok legfontosabbika a

f o s z f o r s a v

melynek a talajban való mennyisége határozza meg a termés nagyságát.

Hatása a gabonaneműeknél:

az egyenletes kelésben,
az erőteljes bokrosodásban,
a szárnak erősödésében (a megdőlés meggátolásában)
a bő kalászképződésben,
a tökéletes magképződésben,
az érés siettelésében,
a termés fokozásában nyilvánul meg.Ezért idejében kell a foszforsav pótlására gondolni.
Ezt elérjük, ha 16—18%-os könnyen oldódó**Szuperfoszfáttal**

trágyázunk.

Alkalmazzunk holdanként 150 kilogrammot, ez fokozza a mennyiséget, javítja a minőséget, biztosítja a jövedelmezőséget!

Szerezzen be idejében szuperfoszfát szükségletének!

Kapható:

„MARASEȘTI“S. A. R. ptr. Industrii Chimice
București Cal. Victoriei 29. sz.**„PHÖNIX“**Fabrica de acid sulfuric și pruduse
chimice S. A. Baia Mare-NagybányaSzuperfoszfát és egyéb Műtrágyázást Terjesztő iroda, Cluj-Kolozsvár, Str. Avram Iancu
(volt Petőfi-utca) 3., Postafiók 90., és az összes gyári képviselőknél.